

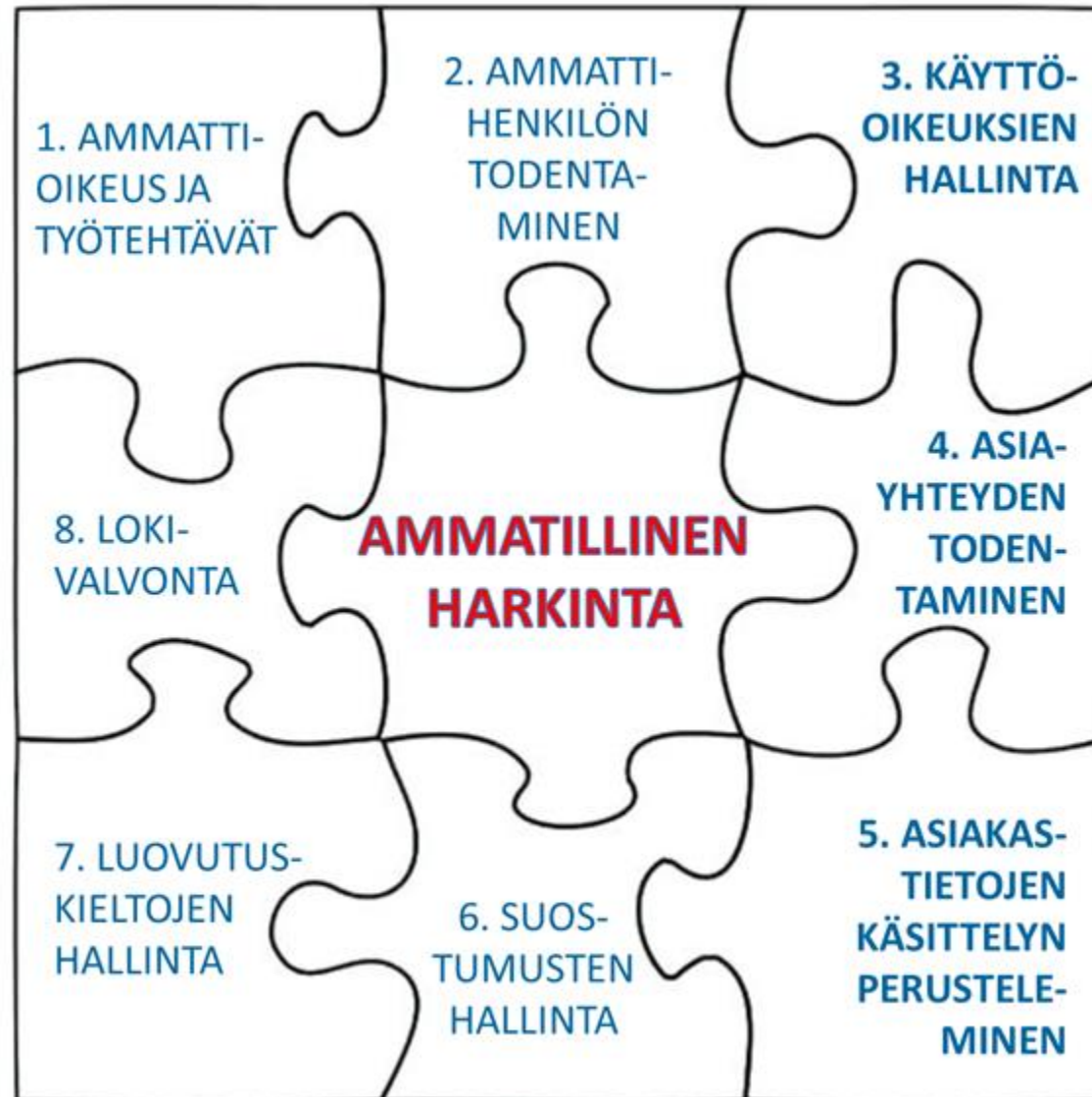
Varmennekorttien hyödyntäminen asiakastietoja käsittelevässä järjestelmässä

Kanta & kirjaaminen -tuokio 31.1.2025

Marko Suhonen, Kela

Kan
ta

Käytönhallinnan kokonaisuus

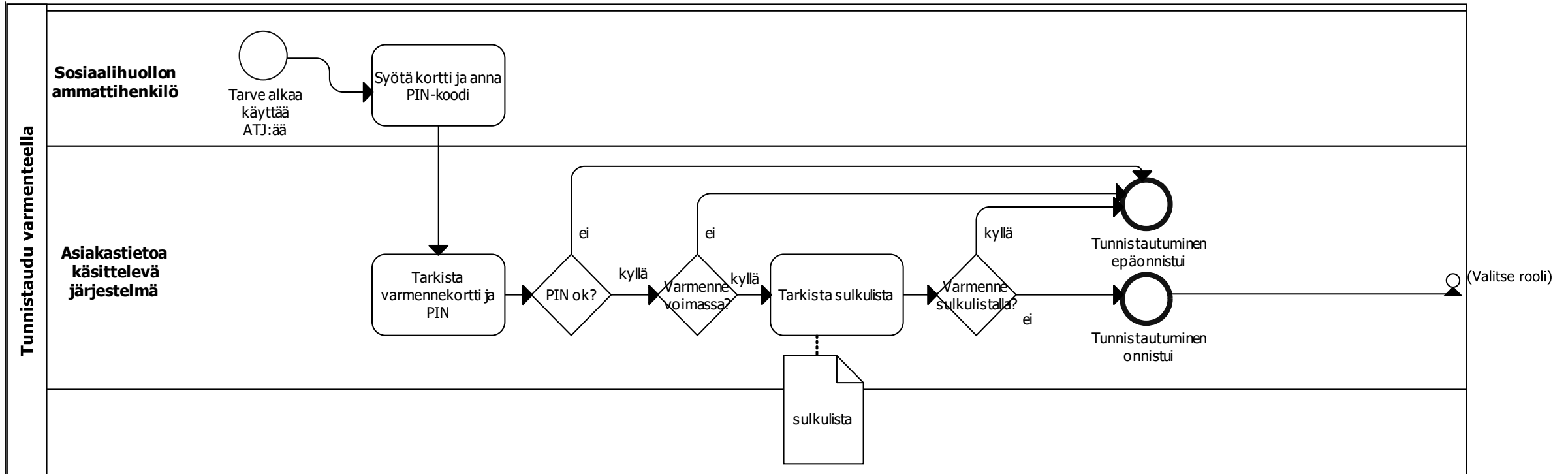
Varmennekorttien käyttötarkoitus

- Asiakastietoa käsitteleviin järjestelmiin tunnistautuminen
  - Ammattihenkilön todentaminen
- Asiakirjojen allekirjoittaminen

- Korttien tietosisältö
  - Todentamisvarmenne
  - Allekirjoitusvarmenne

- Taustalla asiakastietolaki ja eIDAS-asetus
  - Asiakastietolain toimeenpano: THL:n määräys

Tunnistautuminen tietojärjestelmiin

- Tietoturvavaatimukset
  - THL / Olennaiset toiminnalliset ja tietoturvavaatimukset
  - <https://thl.fi/aiheet/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/maaraykset-ja-maarittelyt/maaraykset>
- Tietoturvavaatimus ATUN02 "Vain sote-varmennekortilla, henkilöstökortilla, toimijakortilla (<https://dvv.fi/sote-henkilosto-ja-toimijakortit>) tai vastaavalla vahvalla tunnistuksella tunnistautunut käyttäjä voi hakea luovutuksella saatavia tietoja Potilastietovarannosta ja Sosiaalihuollon asiakastietovarannosta"
- Tietoturvavaatimus ATUN01 "Tietojärjestelmän käyttäjä tulee tunnistaa ja todentaa yksiselitteisesti. Tunnistamisessa **tulee käyttää sosiaali- ja terveydenhuollon varmennepalvelua ja varmenteita**. Erityistilanteissa voi käyttää muuta vahvaa tunnistautumista tai käyttäjätunnusta ja vahvaa salasanaa."

Tunnistautumisen prosessi

Kuva: [Sosiaalihuollon tiedonhallinnan tukiprosessit](#)

Asiakirjojen allekirjoittaminen

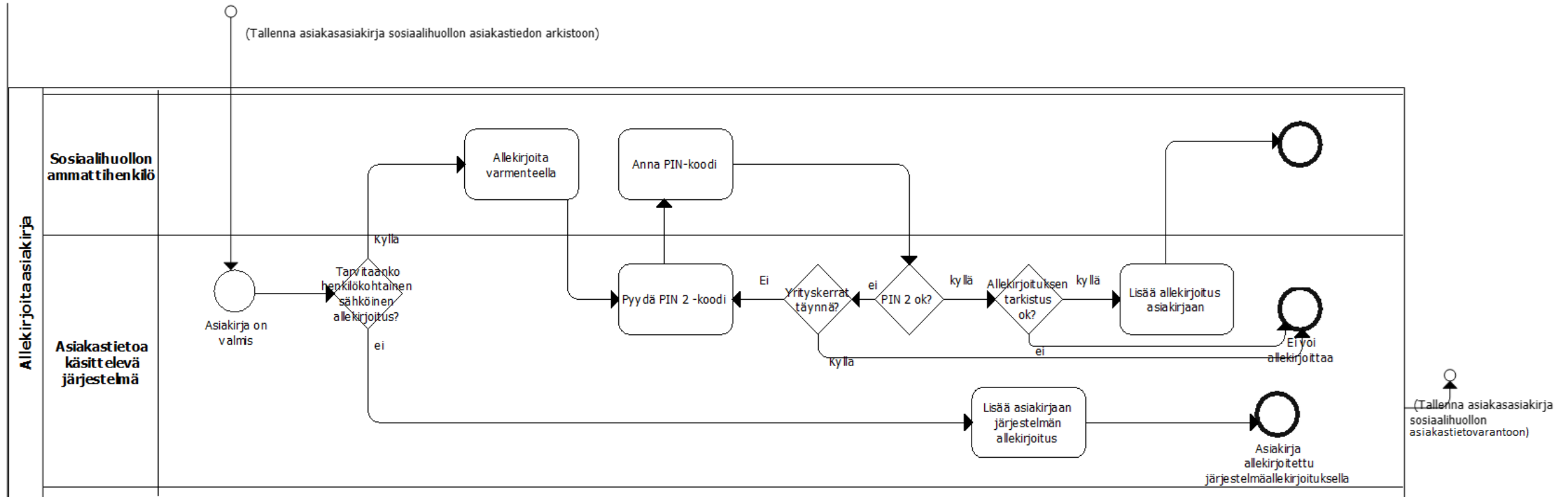
- Varmistetaan allekirjoitetun sähköisen aineiston, esimerkiksi asiakirjan, säilyminen muuttumattomana ja eheänä, ja todennetaan allekirjoituksen tekijä
- Järjestelmäallekirjoitus, ammattihenkilön sähköinen allekirjoitus, asiakkaan allekirjoitus
- Asiakastietolain 22 §:ssä
  - luonnollisen henkilön sähköisessä allekirjoittamisessa tulee käyttää kehittynyttä sähköistä allekirjoitusta, josta säädetään sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014 (eIDAS-asetus).
- Sosiaalihuollossa ammattihenkilön on allekirjoitettava kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella
  - ne asiakirjat, joilla puututaan merkittäväällä tavalla asiakkaan perusoikeuksiin, kuten esimerkiksi itsemääräämisoikeuteen
  - tai jotka ovat asiakkaan asian ja oikeusturvan kannalta erityisen merkittäviä ja koskevat asiakkaan etua, oikeuksia ja asettavat velvoitteita.

Sosiaalihuollossa allekirjoitettavat asiakirjat

- Sosiaalihuollossa ammattihenkilön sähköisellä allekirjoituksella allekirjoitettavia asiakirjoja ovat
  - mm. kaikki päätökset ja lausunnot
  - vanhemmuuden selvittämisen asiakirjat
  - sopimukset, joissa palvelunantaja on toisena sopijapuolena
  - muutamat muut erityisen merkittävät yksittäiset asiakirjat
- <https://yhteistyotilat.fi/wiki08/display/JULSOSK/9.10+Asiakirjojen+allekirjoittaminen>

Asiakirjojen allekirjoituksen prosessi

Kuva: [Sosiaalihuollon tiedonhallinnan tukiprosessit](#)

Esimerkkejä allekirjoitettavista asiakirjoista

Taulukko 9.10.1. Ammattihenkilön sähköistä allekirjoitusta vaativat asiakirjat.

Palvelutehtävä	Asiakirja	Allekirjoittaja(t)
Useammalle kuin yhdelle palvelutehtävälle yhteiset asiakirjat	Sosiaalihuollon lausunto	Ammattihenkilö
	Välitystilipäätös	Ammattihenkilö
	Päätös sosiaalisesta luotosta	Ammattihenkilö
	Päätös täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta	Ammattihenkilö
	Sopimus sosiaalisesta luotosta	Ammattihenkilö ja yksityishenkilö (sopijapuolet)
	Sopimus työelämään osallistumiseen liittyvästä sosiaalipalvelusta	Ammattihenkilö ja yksityishenkilö (sopijapuolet)
	Sopimus yksityisesti järjestettävästä sosiaalipalvelusta	Ammattihenkilö ja yksityishenkilö (sopijapuolet)
lääkäiden palvelujen asiakirjat	lääkäiden palvelupäätös	Ammattihenkilö
Lapsiperheiden palvelujen asiakirjat	Kasvatus- ja perheneuvonnan lausunto	Ammattihenkilö
	Lapsiperheiden palvelupäätös	Ammattihenkilö
	Pöytäkirja rajoituksesta perheryhmäkotoinnassa	Ammattihenkilö ja yksityishenkilö
	Rajoituspäätös perheryhmäkotoinnassa	Ammattihenkilö
Työikäisten palvelujen asiakirjat	Työikäisten palvelupäätös	Ammattihenkilö
	Aktivointisuunnitelma	Ammattihenkilöt ja yksityishenkilö (työ- ja elinkeinotoimisto, hyvinvointialue ja henkilö)
Perheoikeudellisten palvelujen asiakirjat	Selvitys adoptionhakijoista	Ammattihenkilö
	Todistus adoptioneuvonnan antamisesta	Ammattihenkilö
	Päätös adoptioneuvonnasta	Ammattihenkilö
	Päätös adoptioneuvonnan keskeyttämisestä	Ammattihenkilö
	Adoptioneuvonnan lausunto	Ammattihenkilö

(jatkuu)

Erityiset käyttötilanteet

- Tietoturva vaatimus ATUN01 "**Erityistilanteissa** voi käyttää muuta vahvaa tunnistautumista tai käyttäjätunnusta ja vahvaa salasanaa."
- Korttikirjautumisen velvoitteesta voidaan joustaa esimerkiksi
  - opiskelijoiden ja tilapäisesti työskentelevien käyttäjien osalta niissä tilanteissa, kun
  - käyttäjän toimenpiteet kohdistuvat ainoastaan rekisterinpitäjän **omassa rekisterissä** oleviin tietoihin.
- Erityisesti mobiilikäyttöä ajatellen tähän on myös annettu sote-yhteisesti joustovaraa, jolloin
  - korttikirjautumista ei vaadita ammattihenkilöiltä silloin, kun tehdään kirjauksia tai
  - niitä tallennetaan tilanteissa joissa ei vaadita ammattihenkilön sähköistä allekirjoitusta.
    - Huomioitava myös mobiilisovellusten integrointi ATJ:ään ja tietojen tallennus Kanta-palveluihin

Erityiset käyttötilanteet (jatkuu)

- Käyttäjän käyttöoikeudet tulee kaikissa tapauksissa olla määritelty ja rajattu asiakastietoasetuksen mukaisesti.
- Kuitenkaan käyttäjätunnuksen ja vahvan salasanan käyttö ei ole mahdollista, kun haetaan Kanta-palveluista **luovutuksella saatavia tietoja** vaan tässä tapauksessa vaaditaan vahvaa tunnistautumista. (THL:n määräys 5/2024 <https://thl.fi/aiheet/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/maaraykset-ja-maarittelyt/maaraykset>)
- Vahvan tunnistautumisen käytännöt tulee kuvata organisaation tietoturvallisuuden omavalvontasuunnitelmassa.

Kanta

Kiitos

Olemme myös somessa

  @kantapalvelut